

ROZSUĐOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
z 10. marca 2005 *

Vo veci C-336/03,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Spojené kráľovstvo) z 21. júla 2003 a doručený Súdnemu dvoru 30. júla 2003, ktorý súvisí s konaním:

easyCar (UK) Ltd

proti

Office of Fair Trading,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, K. Schieman a M. Ilešič (spravodajca),

* Jazyk konania: angličtina.

generálna advokátka: C. Stix-Hackl,

tajomník: K. Sztranc, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 29. septembra 2004,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- easyCar (UK) Ltd, v zastúpení: D. Anderson, QC, K. Bacon, barrister, a D. Burnside, solicitor,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: C. Jackson, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci M. Hoskins, barrister,
- španielska vláda, v zastúpení: S. Ortiz Vaamonde, splnomocnený zástupca,
- francúzska vláda, v zastúpení: R. Loosli-Surrans, splnomocnená zástupkyňa,
- Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: N. Yerrell a M.-J. Jonczy, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 11. novembra 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku (Ú. v. ES L 144, s. 19; Mim. vyd. 15/003 s. 319, ďalej len „smernica“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou easyCar (UK) Ltd (ďalej len „spoločnosť easyCar“) a Office of Fair Trading (ďalej len „OFT“) o ustanoveniach a podmienkach zmlúv o prenájme áut, ktoré navrhla a uzatvárala spoločnosť easyCar.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

- 3 Predmetom tejto smernice je podľa jej článku 1 harmonizácia predpisov uplatniteľných v členských štátoch na zmluvy na diaľku medzi spotrebiteľmi a dodávateľmi.

- 4 Podľa článku 3 ods. 2 smernice neplatia články 4, 5, 6 a 7 ods. 1 pre „... zmluvy o poskytnutí služieb ubytovania, prepravy, stravovania a zabezpečenia činností vo voľnom čase, v ktorých sa dodávateľ zaväzuje po uzavretí zmluvy poskytnúť tieto služby v špecifický dátum, alebo do špecifického časového obdobia...“.
- 5 Článok 6 ods. 1 smernice stanovuje pri zmluve na diaľku právo na odstúpenie od zmluvy v prospech spotrebiteľa. Podľa odseku 2 tohto článku je dodávateľ v prípade uplatnenia práva na odstúpenie od zmluvy povinný vrátiť čiastky zaplatené spotrebiteľom bez toho, aby spotrebiteľovi vznikli akékoľvek výdavky, s výnimkou nákladov spojených s vrátením tovaru.

Vnútroštátna právna úprava

- 6 Do právneho poriadku Spojeného kráľovstva prebrali smernicu Consumer Protection (Distance Selling) Regulations 2000 (ďalej len „vnútroštátny zákon“).
- 7 Výnimka podľa článku 3 ods. 2 smernice bola prebratá článkom 6 ods. 2 vnútroštátneho zákona.
- 8 Právo na odstúpenie od zmluvy uvedené v článku 6 ods. 1 smernice bolo prebraté článkom 10 vnútroštátneho zákona a povinnosť náhrady podľa článku 6 ods. 2 smernice je prebratá článkom 14 vnútroštátneho zákona.

- 9 Článok 27 vnútroštátneho zákona splnomocňuje OFT na podanie návrhu na zdržanie sa konania proti každému, o kom sa tento domnieva, že porušuje zákon.

Konanie vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 10 Obchodnou činnosťou spoločnosti easyCar je prenájom áut bez vodiča. Túto činnosť vykonáva v Spojenom kráľovstve a vo viacerých členských štátoch. Zákazníci tejto spoločnosti si môžu ponúkané autá objednať len cez internet. Podľa ustanovení a podmienok zmluvy o prenájme áut, ktoré navrhla a uzatvárala spoločnosť easyCar, spotrebiteľ nemôže získať vrátenie zaplatených čiastok v prípade zrušenia zmluvy, s výnimkou „neobvyklých a nepredvídateľných okolností nezávislých na [jeho] vôli, najmä...: ťažkej choroby vodiča zapríčínujúcej jeho neschopnosť viesť vozidlo, prírodných katastrof..., aktov alebo obmedzení vlád alebo orgánov verejnej moci, vojny, vzbury, povstania alebo teroristických aktov“ alebo „podľa uváženia nášho vedúceho služby zákazníkom v prípade iných extrémnych okolností“.
- 11 Podľa OFT, ktorému boli doručené viaceré sťažnosti spotrebiteľov v súvislosti so zmluvami o prenájme uzavretými so spoločnosťou easyCar, porušujú ustanovenia a podmienky týchto zmlúv články 10 a 14 vnútroštátneho zákona, ktoré s cieľom prebrať smernice stanovujú právo na odstúpenie od zmluvy a úplné vrátenie čiastok zaplatených spotrebiteľom v určitej lehote po uzavretí zmluvy.
- 12 Spoločnosť easyCar tvrdí, že na zmluvy o prenájme, ktoré ponúka, sa vzťahuje výnimka stanovená pre „zmluvy o poskytnutí služieb... prepravy“ podľa článku 6 ods. 2 vnútroštátneho zákona a podľa článku 3 ods. 2 smernice a že sa na ňu preto

nevzťahujú požiadavky vnútroštátneho zákona. OFT sa naopak domnieva, že prenájom áut nemožno považovať za „služby prepravy“.

- 13 Spoločnosť easyCar a OFT podali žaloby na High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division. Návrh spoločnosti easyCar smeroval na určenie, že na zmluvy o prenájme, ktoré ponúka, sa nevzťahuje právo na odstúpenie od zmluvy stanovené vnútroštátnym zákonom, kým návrh OFT smeroval k tomu, aby sa spoločnosti easyCar prikázalo upustiť od porušovania vnútroštátneho zákona, ktorého sa dopúšťa tým, že neuznáva svojim zákazníkom právo na odstúpenie od zmluvy a na vrátenie zaplatených čiastok.
- 14 Za týchto podmienok rozhodol High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Zahŕňa výraz ‚zmluvy o poskytnutí služieb... prepravy‘ uvedený v článku 3 ods. 2 smernice... zmluvy o poskytnutí služieb prenájmu áut?“

O návrhu na opätovné otvorenie ústnej časti konania

- 15 Spoločnosť easyCar požiadala návrhom podaným do kancelárie Súdneho dvora 13. decembra 2004 o opätovné otvorenie ústnej časti konania.

- 16 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor môže nariadiť opätovné otvorenie ústnej časti konania podľa článku 61 rokovacieho poriadku, ak sa domnieva, že nie je dostatočne oboznámený, alebo že vec sa musí prejednať na základe tvrdenia, ktoré ešte medzi účastníkmi nebolo prejednané (rozsudky z 10. februára 2000, *Deutsche Post*, C-270/97 a C-271/97, Zb. s. I-929, bod 30, a z 18. júna 2002, *Philips*, C-299/99, Zb. s. I-5475, bod 20).
- 17 Súdny dvor sa domnieva, že v tomto prípade netreba opätovne otvoriť ústnu časť konania. V dôsledku toho treba návrh na opätovné otvorenie ústnej časti konania zamietnuť.

O prejudiciálnej otázke

- 18 Z rozhodnutia, ktorým bol predložený návrh na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že nie je sporné, že zmluvy uzatvárané medzi spoločnosťou *easyCar* a jej zákazníkmi sú zmluvami na diaľku v zmysle vnútroštátneho zákona a smernice a že predstavujú zmluvy o poskytovaní služieb. Vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či služby prenájmu áut sú prepravnými službami v zmysle článku 3 ods. 2 smernice.
- 19 Spoločnosť *easyCar* tvrdí, že na túto otázku treba dať kladnú odpoveď. Vlády Španielska, Francúzska a Spojeného kráľovstva a Komisia Európskych spoločenstiev tvrdia opak.

- 20 V tejto súvislosti treba hneď skonštatovať, že ani smernica, ani príslušné dokumenty určujúce jej výklad, napr. prípravné práce, neobjasňujú presný rozsah pojmu „služby prepravy“ uvedený v článku 3 ods. 2 smernice. Rovnako celková štruktúra smernice ukazuje, že jej účelom je priznať rozšírenú ochranu spotrebiteľom prostredníctvom určitých práv, okrem iných práva na odstúpenie od zmluvy a že tento článok 3 ods. 2 stanovuje výnimku z týchto práv pre štyri blízke odvetvia hospodárskej činnosti, medzi nimi odvetvie služieb prepravy.
- 21 Podľa ustálenej judikatúry sa však určenie významu a rozsahu pojmov, pre ktoré právo Spoločenstva neobsahuje definíciu, musí zistiť podľa ich obvyklého významu pri súčasnom zohľadnení súvislostí, v ktorých sa používajú, ako aj pri zohľadnení účelu sledovaného právnou úpravou, v ktorej sa nachádzajú (rozsudky z 19. októbra 1995, Hönl, C-128/94, Zb. s. I-3389, bod 9, a z 27. januára 2000, DIR International Film a i./Komisia, C-164/98 P, Zb. s. I-447, bod 26). Ak sú tieto pojmy uvedené, tak ako v konaní vo veci samej, v ustanovení, ktoré predstavuje výnimku zo zásady, alebo konkrétne z noriem Spoločenstva určených na ochranu spotrebiteľov, musia sa okrem toho vykladať doslovne (rozsudky z 18. januára 2001, Komisia/Španielsko, C-83/99, Zb. s. I-445, bod 19, a z 13. decembra 2001, Heining, C-481/99, Zb. s. I-9945, bod 31).
- 22 Pokiaľ ide o výraz „služby prepravy“, treba skonštatovať, že sa vzťahuje, ako každá z vymenovaných kategórií služieb, na odvetvovú výnimku a že sa ním zovšeobecnene myslia služby v odvetví prepravy.
- 23 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že zákonodarca nezvolil pri príprave ustanovení týkajúcich sa predmetnej výnimky výraz „zmluvy o preprave“, často používaný v právnych systémoch členských štátov, ktorý sa týka len prepravy osôb a tovarov

vykonávanej prepravcom, ale jednoznačne širší výraz „zmluvy o poskytnutí služieb... prepravy“, ktorý sa môže týkať súboru zmlúv upravujúcich služby vo veciach prepravy, vrátane tých, ktoré súvisia s činnosťou netýkajúcou sa prepravy zákazníka alebo jeho tovarov ako takej, ale umožňujúcou tomuto zákazníkovi uskutočniť túto prepravu.

24 Zo znenia článku 3 ods. 2 smernice tak vyplýva, že zákonodarca sa rozhodol definovať výnimku podľa tohto ustanovenia nie podľa druhov zmlúv, ale takým spôsobom, že všetky zmluvy o poskytnutí služieb v oblastiach ubytovania, prepravy, stravovania a zabezpečenia činností vo voľnom čase spadajú pod túto výnimku, okrem tých, ktorých plnenie sa nemá vykonať v určitom čase alebo v rámci určeného obdobia.

25 Tento výklad potvrdzujú viaceré jazykové verzie článku 3 ods. 2 smernice, konkrétne nemecká, talianska a švédka verzia, ktoré uvádzajú „Dienstleistungen in den Bereichen... Beförderung“ („služby v oblasti prepravy“), „servizi relativi... ai trasporti“ („služby týkajúce sa prepráv“) a „tjänster som avser... transport“ („služby, ktoré sa týkajú prepravy“).

26 V bežnej reči však pojem „preprava“ neoznačuje len úkon presunu osôb alebo tovarov z jedného miesta na druhé, ale aj spôsoby prepravy a prostriedky použité na presun týchto osôb a tovarov. Podľa toho je danie dopravného prostriedku k dispozícii spotrebiteľovi súčasťou služieb, ktoré sa týkajú oblasti prepravy.

- 27 Následne bez toho, aby sa prekročil úzky rámec odvetvovej výnimky týkajúcej sa „služieb prepravy“ uvedenej v článku 3 ods. 2 smernice, musí sa vziať do úvahy, že táto výnimka sa vzťahuje na služby prenájmu áut, ktoré sa charakterizujú práve daním dopravného prostriedku k dispozícii spotrebiteľovi.
- 28 Okrem toho, pokiaľ ide o súvislosti, v rámci ktorých sa používa pojem „služby prepravy“, a o účely smernice, je nesporné, ako to uviedla aj generálna advokátka v bodoch 39 až 41 svojich návrhov, že zákonodarca sa rozhodol stanoviť ochranu záujmov spotrebiteľov používajúcich diaľkové komunikačné prostriedky, ale aj ochranu záujmov dodávateľov určitých služieb, aby sa nedostali do neprimeranej nevýhody spojenej s bezplatným a bezdôvodným zrušením predtým objednaných služieb. V tejto súvislosti tvrdí spoločnosť easyCar oprávnené, bez toho, aby jej v tomto bode odporovali vlády, ktoré predložili svoje pripomienky pred Súdny dvorom, alebo Komisia, že účelom článku 3 ods. 2 smernice je vyňať dodávateľov služieb v určitých odvetviach činnosti z dôvodu, že požiadavky smernice by mohli týchto dodávateľov postihnúť neprimeraným spôsobom, predovšetkým v prípade, keď sa služba objedná a spotrebiteľ túto objednávku zruší krátko pred dátumom stanoveným na poskytnutie tejto služby.
- 29 Treba skonštatovať, že podniky poskytujúce prenájom áut vykonávajú činnosť, ktorú chcel zákonodarca chrániť pred takouto nevýhodou prostredníctvom výnimky stanovenej v článku 3 ods. 2 smernice. Tieto podniky musia prijať opatrenia potrebné na uskutočnenie dohodnutej služby k dátumu dohodnutom pri objednávaní a z tohto dôvodu musia pri zrušení znášať rovnaké nevýhody ako ostatné podniky vykonávajúce činnosť v oblasti prepravy alebo v iných oblastiach uvedených v tomto článku 3 ods. 2.

- 30 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že výklad, podľa ktorého služby prenájmu áut sú službami prepravy v zmysle článku 3 ods. 2 smernice, je jediným výkladom, ktorý výnimke stanovenej týmto ustanovením zabezpečí charakter odvetvovej výnimky a ktorý umožní, aby sa dosiahol účel sledovaný týmto ustanovením.
- 31 Na položenú otázku sa preto musí odpovedať tak, že článok 3 ods. 2 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „zmluvy o poskytnutí služieb prepravy“ zahŕňa zmluvy o poskytnutí služieb prenájmu áut.

O trovách

- 32 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania vo veci samej, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 3 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „zmluvy o poskytnutí služieb prepravy“ zahŕňa zmluvy o poskytnutí služieb prenájmu áut.

Podpisy